МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА,
МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ГУМАНІТАРНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
(ОЧНОГО ТА ЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проблеми міжнародного приватного права та міжнародний захист прав людини

для підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю D8 Право

РОЗРОБНИК:
старший викладач кафедри,
доктор філософії з права
_____ **Никита ТОМКОВ**

Розглянуто та затверджено на
засіданні кафедри
«01» вересня 2026 року,
протокол № 11

Узгоджено з гарантом освітньої програми _____ **Вячеслав ПУЗИРНИЙ**

Обсяг: 4 кредити ECTS

Чернігів – 2026

Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Проблеми міжнародного приватного права та міжнародний захист прав людини» є складовою професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю D8 Право та спрямована на формування системного розуміння сучасних проблем правового регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом і функціонування міжнародних механізмів захисту прав людини. Вивчення дисципліни забезпечує поглиблення знань щодо особливостей застосування колізійних норм, визначення права, що підлягає застосуванню до транскордонних приватноправових відносин, правового статусу їх учасників, міжнародної підсудності та визнання і виконання іноземних судових рішень, а також міжнародно-правових стандартів прав людини, діяльності міжнародних правозахисних інституцій і механізмів забезпечення та відновлення порушених прав.

Зміст дисципліни охоплює актуальні питання теорії та практики міжнародного приватного права, особливості колізійного та матеріально-правового регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом, проблеми визначення особистого закону фізичних і юридичних осіб, правового регулювання міжнародних договірних і недоговірних зобов'язань, сімейних, спадкових та інших приватноправових відносин транскордонного характеру, питання міжнародного цивільного процесу, міжнародної підсудності, визнання та виконання іноземних судових і арбітражних рішень. Окрему увагу приділено міжнародним та європейським стандартам захисту прав людини, універсальним і регіональним правозахисним механізмам, діяльності Європейського суду з прав людини, особливостям виконання його рішень, міжнародному захисту прав людини в умовах збройних конфліктів, а також сучасним викликам забезпечення прав людини в умовах глобалізації, цифровізації та міжнародної інтеграції. У межах дисципліни передбачається аналіз національного законодавства, міжнародних договорів, міжнародних і європейських правових стандартів, практики національних судів та міжнародних судових установ, опрацювання актуальних проблем правозастосування, вирішення практичних ситуацій і формулювання обґрунтованих правових висновків.

Вивчення дисципліни спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти здатності комплексно аналізувати приватноправові відносини з іноземним елементом, правильно визначати компетентну юрисдикцію та право, що підлягає застосуванню, здійснювати правову кваліфікацію транскордонних правових ситуацій, оцінювати особливості застосування міжнародних договорів і норм національного законодавства, аналізувати міжнародно-правові стандарти захисту прав людини та практику їх реалізації, визначати належні національні й міжнародні механізми захисту порушених прав, оцінювати правові позиції міжнародних судових установ, зокрема Європейського суду з прав людини, а також формулювати й аргументувати власну правову позицію під час вирішення складних правових ситуацій, пов'язаних із міжнародними приватноправовими відносинами та забезпеченням прав і свобод людини.

Мета навчальної дисципліни «Проблеми міжнародного приватного права та міжнародний захист прав людини»: формування у здобувачів вищої освіти системних і поглиблених знань про сучасні проблеми правового регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом, особливості застосування колізійних норм і міжнародних договорів, функціонування універсальних та регіональних механізмів міжнародного захисту прав людини, вплив міжнародних і європейських правових стандартів на національну правову систему, а також розвиток здатності застосовувати норми міжнародного приватного права та міжнародно-правові стандарти захисту прав людини під час аналізу складних правових ситуацій, визначення належних способів захисту порушених прав і вирішення професійних завдань.

Основними ***завданнями*** вивчення дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти здатності аналізувати та застосовувати норми міжнародного приватного права і міжнародно-правові стандарти захисту прав людини; визначати сучасні проблеми та тенденції розвитку

міжнародного приватного права і міжнародної системи захисту прав людини; здійснювати правову кваліфікацію приватноправових відносин з іноземним елементом та визначати право, що підлягає застосуванню; аналізувати особливості правового статусу фізичних і юридичних осіб у міжнародних приватноправових відносинах; застосовувати колізійні норми під час вирішення транскордонних договірних, недоговірних, сімейних, спадкових та інших приватноправових спорів; визначати особливості міжнародної підсудності, визнання та виконання іноземних судових і арбітражних рішень; аналізувати діяльність універсальних і регіональних міжнародних механізмів захисту прав людини; оцінювати практику Європейського суду з прав людини та її вплив на національне правозастосування; визначати особливості міжнародного захисту прав людини в умовах збройних конфліктів та інших сучасних викликів; встановлювати належні національні й міжнародні способи захисту порушених прав і свобод людини, а також формулювати й аргументувати правові висновки під час вирішення практичних ситуацій.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити ***загальні компетентності (ЗК)***, передбачені освітньою програмою:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити **спеціальні (фахові) компетентності (СК)**, передбачені освітньою програмою:

СК1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі у ситуаціях правової невизначеності.

СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.

СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.

СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.

СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.

СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.

СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.

СК15. Здатність самостійно готувати проєкти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

Здобувач вищої освіти має досягти або вдосконалити такі програмні ***результати навчання*** **(РН)**, передбачені освітньою програмою:

РН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.

РН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, правові бази даних, технічні та інші джерела.

РН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки.

РН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.

РН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.

РН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права.

РН13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів.

РН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.

РН15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.

РН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.

СТРУКТУРА (ЗМІСТ) НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Тематичний план (денна/заочна форма навчання)

№ теми	Назви розділів і тем	Кількість годин									
		Денна форма					Заочна форма				
		Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
			Л	СЗ	ПЗ	СР		Л	СЗ	ПЗ	СР
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА											
1.	Сучасні концепції та система міжнародного приватного права. Колізійний метод правового регулювання	14		2		12	14	2			12
2.	Проблеми правового статусу фізичних і юридичних осіб у сучасному міжнародному приватному праві. Держава як суб'єкт приватноправових відносин з іноземним елементом	16	2	2	2	10	14		2		12
	Всього за розділ 1	**30**	**2**	**4**	**2**	**22**	**28**	**2**	**2**		**24**
РОЗДІЛ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ											
3.	Колізійні та матеріально-правові механізми регулювання майнових відносин у міжнародному приватному праві	14	2	2	2	8	14				14
4.	Сучасні виклики регулювання сімейних,	16	2	2	2	10	14			2	12

	трудових та спадкових відносин з іноземним елементом										
	Всього за розділ 2	**30**	**4**	**4**	**4**	**18**	**28**			**2**	**26**
РОЗДІЛ 3. УНІВЕРСАЛЬНІ СТАНДАРТИ ТА МЕХАНІЗМИ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ											
5.	Універсальні міжнародно-правові механізми забезпечення та захисту прав людини	16	2	2	2	10	16	2			14
6.	Контрольні механізми міжнародних договорів у сфері прав людини та проблеми їх ефективності	14		2	2	10	16		2		14
	Всього за розділ 3	**30**	**2**	**4**	**4**	**20**	**32**	**2**	**2**		**28**
РОЗДІЛ 4. РЕГІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ											
7.	Порівняльно-правовий аналіз регіональних систем захисту прав людини	14	2	2	2	8	16				16
8.	Імплементація міжнародних стандартів прав людини у правову систему України	16		2	2	12	16				16
	Всього за розділ 4	**30**	**2**	**4**	**4**	**20**	**32**				**32**
	Усього годин	**120**	**10**	**16**	**14**	**80**	**120**	**4**	**4**	**2**	**110**

ЗАВДАННЯ ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття системно охоплюють увесь курс, допомагають здобувачам усвідомити його значення, обсяг і структуру, зміст окремих розділів і тем, надають змістовну, організаційну та методичну допомогу у самостійному їх вивченні, визначають найбільш складні теми та питання і допомагають їх засвоїти. Підготовка до семінарського заняття передбачає опрацювання матеріалів з теми, що виноситься на заняття, а також оволодіння комплексом контрольних питань.

Тема 1. Сучасні концепції та система міжнародного приватного права. Колізійний метод правового регулювання

1. Поняття, предмет, методи та сучасні концепції міжнародного приватного права.
2. Місце міжнародного приватного права в системі національного та міжнародного права.
3. Система джерел міжнародного приватного права та проблеми їх співвідношення.
4. Поняття, структура та класифікація колізійних норм у міжнародному приватному праві.
5. Колізійний метод правового регулювання та особливості його застосування.
6. Проблеми кваліфікації юридичних понять, зворотного відсилання та відсилання до права третьої держави.

7. Застосування іноземного права та встановлення його змісту. Застереження про публічний порядок і надімперативні норми.

8. Сучасні тенденції уніфікації та гармонізації міжнародного приватного права.

Тема 2. Проблеми правового статусу фізичних і юридичних осіб у сучасному міжнародному приватному праві. Держава як суб'єкт приватноправових відносин з іноземним елементом

1. Правовий статус фізичних осіб у міжнародному приватному праві та особливості його визначення.

2. Особистий закон фізичної особи та проблеми визначення її правоздатності й дієздатності.

3. Правове становище іноземців, осіб без громадянства та осіб із множинним громадянством у приватноправових відносинах.

4. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права. Основні критерії визначення їх особистого закону.

5. Правовий статус іноземних юридичних осіб та транснаціональних корпорацій.

6. Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом.

7. Юрисдикційний імунітет держави та сучасні тенденції обмеження державного імунітету.

8. Проблеми судового захисту прав фізичних і юридичних осіб у транскордонних приватноправових відносинах.

Тема 3. Колізійні та матеріально-правові механізми регулювання майнових відносин у міжнародному приватному праві

1. Поняття та особливості майнових відносин з іноземним елементом.

2. Колізійне регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві.

3. Правове регулювання міжнародних договірних зобов'язань та принцип автономії волі сторін.

4. Визначення права, що застосовується до міжнародних комерційних договорів.

5. Уніфіковані матеріально-правові норми у сфері міжнародної купівлі-продажу товарів.

6. Колізійні проблеми регулювання недоговірних зобов'язань з іноземним елементом.

7. Міжнародна юрисдикція, визнання та виконання іноземних судових і арбітражних рішень.

8. Сучасні проблеми правового регулювання транскордонних майнових відносин в умовах цифровізації економіки.

Тема 4. Сучасні виклики регулювання сімейних, трудових та спадкових відносин з іноземним елементом

1. Особливості колізійного регулювання сімейних відносин з іноземним елементом.

2. Укладення, визнання та припинення шлюбу в міжнародному приватному праві.

3. Міжнародно-правові механізми захисту прав дітей у транскордонних сімейних відносинах.

4. Колізійне регулювання міжнародних трудових відносин та визначення застосовного права.

5. Правовий статус працівників-мігрантів і проблеми захисту їхніх трудових прав.

6. Особливості правового регулювання спадкових відносин з іноземним елементом.

7. Визначення застосовного права до спадкування рухомого та нерухомого майна.

8. Проблеми міжнародної юрисдикції, визнання та виконання іноземних судових рішень у сімейних, трудових і спадкових справах.

Тема 5. Універсальні міжнародно-правові механізми забезпечення та захисту прав людини

1. Поняття, принципи та система міжнародного захисту прав людини.
2. Становлення та розвиток універсальних міжнародних стандартів прав людини.
3. Загальна декларація прав людини та її значення для формування міжнародних стандартів.
4. Міжнародні пакти про права людини та особливості їх реалізації.
5. Організація Об'єднаних Націй у системі універсального захисту прав людини.
6. Повноваження Ради ООН з прав людини та механізм Універсального періодичного огляду.
7. Спеціальні процедури ООН у сфері захисту прав людини.
8. Проблеми забезпечення міжнародних стандартів прав людини в умовах збройних конфліктів та інших глобальних викликів.

Тема 6. Контрольні механізми міжнародних договорів у сфері прав людини та проблеми їх ефективності

1. Поняття та система міжнародних договірних механізмів контролю за дотриманням прав людини.
2. Правовий статус, повноваження та порядок діяльності договірних органів ООН.
3. Комітет ООН з прав людини та особливості здійснення ним контрольних повноважень.
4. Механізми контролю за виконанням міжнародних договорів щодо заборони катувань, ліквідації дискримінації та захисту прав окремих категорій осіб.
5. Процедури розгляду індивідуальних повідомлень про порушення прав людини.
6. Державна звітність як інструмент міжнародного контролю за виконанням договірних зобов'язань.
7. Юридична природа та проблеми виконання висновків і рекомендацій міжнародних договірних органів.
8. Сучасні проблеми ефективності міжнародних контрольних механізмів та перспективи їх удосконалення.

Тема 7. Порівняльно-правовий аналіз регіональних систем захисту прав людини

1. Поняття, особливості та основні моделі регіонального захисту прав людини.
2. Європейська система захисту прав людини та її міжнародно-правові засади.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод як основа європейського правозахисного механізму.
4. Юрисдикція Європейського суду з прав людини та умови прийнятності індивідуальних заяв.
5. Правові позиції Європейського суду з прав людини та їх значення для розвитку міжнародних стандартів.
6. Міжамериканська система захисту прав людини: структура, повноваження та особливості функціонування.
7. Африканська система захисту прав людини та специфіка її контрольних механізмів.
8. Порівняльний аналіз ефективності європейської, міжамериканської та африканської систем захисту прав людини.

Тема 8. Імплементація міжнародних стандартів прав людини у правову систему України

1. Поняття, форми та способи імплементації міжнародних стандартів прав людини у національне законодавство.
2. Конституційно-правові засади застосування міжнародних договорів у сфері прав людини в Україні.

3. Співвідношення міжнародних зобов'язань України та норм національного законодавства.

4. Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини національними судами.

5. Правові та організаційні механізми виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні.

6. Роль Конституційного Суду України, судів загальної юрисдикції та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в реалізації міжнародних стандартів.

7. Особливості забезпечення міжнародних стандартів прав людини в умовах воєнного стану.

8. Сучасні проблеми та перспективи вдосконалення національних механізмів імплементації міжнародних стандартів прав людини.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Практичні заняття спрямовані на закріплення та практичне застосування знань, отриманих під час опрацювання теоретичного матеріалу, формування вмінь аналізувати конкретні правові ситуації та обґрунтовувати шляхи їх вирішення. Під час практичних занять здобувачі виконують ситуаційні та аналітичні завдання, працюють із нормативно-правовими актами, матеріалами правозастосовної практики та іншими правовими джерелами, визначають норми, що підлягають застосуванню, здійснюють правову оцінку обставин і формулюють обґрунтовані правові висновки. Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів відповідної теми, рекомендованих правових джерел та попередню підготовку до виконання практичних завдань.

Тема 2. Проблеми правового статусу фізичних і юридичних осіб у сучасному міжнародному приватному праві. Держава як суб'єкт приватноправових відносин з іноземним елементом

1. Визначити особистий закон фізичної особи та встановити його вплив на цивільну правоздатність і дієздатність за обставинами запропонованої ситуації.

2. Надати правову оцінку можливості укладення правочину іноземним громадянином або особою без громадянства на території України.

3. Визначити особистий закон іноземної юридичної особи та встановити її правовий статус у приватноправових відносинах з іноземним елементом.

4. Проаналізувати установчі та реєстраційні документи іноземної юридичної особи й визначити її правоздатність щодо укладення міжнародного договору.

5. Встановити наявність підстав для застосування юрисдикційного імунітету іноземної держави у запропонованому приватноправовому спорі.

6. Визначити компетентний суд та належний спосіб захисту порушених прав фізичної або юридичної особи у транскордонних правовідносинах.

7. Розв’язати комплексне ситуаційне завдання щодо визначення правового статусу суб’єктів міжнародного приватного права та сформулювати обґрунтований правовий висновок.

Тема 3. Колізійні та матеріально-правові механізми регулювання майнових відносин у міжнародному приватному праві

1. Встановити наявність іноземного елемента в майнових правовідносинах та визначити колізійні норми, що підлягають застосуванню.

2. Визначити право, що застосовується до виникнення, переходу та припинення права власності на рухоме або нерухоме майно, розташоване за кордоном.

3. Проаналізувати умови міжнародного комерційного договору та встановити правомірність вибору сторонами застосовного права.

4. Визначити застосовне право до договірного зобов’язання за відсутності відповідного застереження у міжнародному договорі.

5. Надати правову оцінку порушенню умов міжнародного договору купівлі-продажу товарів та визначити можливі способи захисту прав сторін.

6. Встановити компетентний орган для вирішення міжнародного майнового спору та визначити порядок визнання і виконання іноземного судового або арбітражного рішення.

7. Розв’язати комплексне ситуаційне завдання щодо транскордонного майнового спору з визначенням застосовного права, компетентної юрисдикції та належного способу захисту.

Тема 4. Сучасні виклики регулювання сімейних, трудових та спадкових відносин з іноземним елементом

1. Визначити право, що застосовується до укладення або розірвання шлюбу між громадянами різних держав за обставинами запропонованої ситуації.

2. Надати правову оцінку можливості визнання в Україні шлюбу, укладеного за законодавством іноземної держави.

3. Визначити компетентний орган та застосовне право у спорі щодо визначення місця проживання дитини або її міжнародного переміщення.

4. Встановити право, що застосовується до трудових відносин між українським працівником та іноземним роботодавцем.

5. Надати правову оцінку порушенню трудових прав працівника, який виконує роботу за межами держави свого громадянства, та визначити належний механізм їх захисту.

6. Визначити застосовне право та компетентну юрисдикцію у спадковій справі за наявності майна спадкодавця на території кількох держав.

7. Проаналізувати документи, необхідні для оформлення спадкових прав на майно, розташоване за кордоном, та визначити порядок їх використання в Україні.

8. Розв’язати комплексне ситуаційне завдання щодо сімейних, трудових або спадкових правовідносин з іноземним елементом та підготувати обґрунтований правовий висновок.

Тема 5. Універсальні міжнародно-правові механізми забезпечення та захисту прав людини

1. Визначити міжнародні стандарти прав людини, що підлягають застосуванню до обставин запропонованої ситуації.

2. Надати правову оцінку діям органів державної влади щодо можливого порушення міжнародних зобов’язань у сфері прав людини.

3. Встановити компетентний міжнародний орган або механізм ООН для розгляду конкретного питання щодо порушення прав людини.

4. Проаналізувати обставини можливого порушення прав людини та визначити міжнародно-правові зобов’язання держави щодо його запобігання і припинення.

5. Визначити можливість використання спеціальних процедур Ради ООН з прав людини для реагування на запропоновану ситуацію.

6. Надати правову оцінку допустимості обмеження окремих прав людини в умовах надзвичайного або воєнного стану відповідно до міжнародних стандартів.

7. Розв’язати ситуаційне завдання щодо вибору міжнародного механізму захисту порушених прав людини та обґрунтувати запропонований порядок дій.

Тема 6. Контрольні механізми міжнародних договорів у сфері прав людини та проблеми їх ефективності

1. Визначити компетентний договірний орган ООН для розгляду повідомлення про порушення конкретного права людини.

2. Перевірити наявність передумов для подання індивідуального повідомлення до відповідного міжнародного договірного органу.

3. Проаналізувати обставини запропонованої ситуації та встановити, які положення міжнародного договору могли бути порушені.

4. Визначити необхідні документи, докази та відомості для підготовки індивідуального повідомлення про порушення прав людини.

5. Скласти проєкт індивідуального повідомлення до компетентного договірного органу ООН за запропонованими обставинами.

6. Проаналізувати висновок або рекомендації міжнародного договірного органу та визначити можливі заходи щодо їх реалізації на національному рівні.

7. Розв'язати комплексне ситуаційне завдання щодо використання договірного механізму захисту прав людини та підготувати обґрунтовану правову позицію.

Тема 7. Порівняльно-правовий аналіз регіональних систем захисту прав людини

1. Визначити регіональний міжнародний механізм захисту прав людини, компетентний щодо обставин запропонованої ситуації.

2. Проаналізувати обставини можливого порушення прав, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, та визначити відповідні положення Конвенції.

3. Перевірити дотримання умов прийнятності індивідуальної заяви до Європейського суду з прав людини.

4. Визначити національні засоби юридичного захисту, які необхідно використати перед зверненням до Європейського суду з прав людини.

5. Проаналізувати рішення Європейського суду з прав людини та встановити правові підходи, що можуть бути застосовані до аналогічної ситуації.

6. Порівняти порядок звернення до європейських, міжамериканських та африканських правозахисних механізмів на прикладі запропонованих правових ситуацій.

7. Розв'язати комплексне ситуаційне завдання щодо порушення прав людини та сформулювати обґрунтовану правову позицію з урахуванням практики відповідного регіонального органу.

Тема 8. Імплементація міжнародних стандартів прав людини у правову систему України

1. Визначити положення міжнародного договору у сфері прав людини, що підлягають застосуванню до конкретних правовідносин в Україні.

2. Надати правову оцінку відповідності положень національного законодавства міжнародним стандартам захисту прав людини.

3. Проаналізувати рішення національного суду та встановити правильність застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і практики Європейського суду з прав людини.

4. Визначити правові підстави та порядок використання практики Європейського суду з прав людини для обґрунтування правової позиції у національному судовому провадженні.

5. Встановити необхідні індивідуальні та загальні заходи виконання рішення Європейського суду з прав людини у справі проти України.

6. Надати правову оцінку обмеженню прав і свобод людини в умовах воєнного стану з урахуванням міжнародних зобов'язань України.

7. Підготувати проєкт правового висновку щодо можливого порушення міжнародних стандартів прав людини органом державної влади.

8. Розв'язати комплексне ситуаційне завдання щодо застосування міжнародних стандартів захисту прав людини в національній правозастосовній практиці та запропонувати належний спосіб відновлення порушених прав.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Сучасні концепції міжнародного приватного права та основні тенденції його розвитку.

2. Предмет, методи та система міжнародного приватного права.

3. Система джерел міжнародного приватного права та проблеми їх співвідношення.

4. Колізійні норми у міжнародному приватному праві: поняття, структура та особливості застосування.

5. Проблеми кваліфікації юридичних понять, зворотного відсилання та застосування права третьої держави.

6. Застосування іноземного права: встановлення його змісту, застереження про публічний порядок та надімперативні норми.

7. Особистий закон фізичної особи та особливості визначення її правового статусу в міжнародному приватному праві.

8. Правовий статус іноземців, осіб без громадянства та осіб із множинним громадянством у приватноправових відносинах.

9. Особистий закон юридичної особи та проблеми визначення правового статусу іноземних юридичних осіб.

10. Держава як суб'єкт міжнародного приватного права: особливості участі у приватноправових відносинах та проблеми юрисдикційного імунітету.

11. Колізійне регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві.

12. Принцип автономії волі сторін у міжнародних договірних зобов'язаннях.

13. Особливості правового регулювання міжнародних комерційних договорів.

14. Колізійні проблеми регулювання недоговірних зобов'язань з іноземним елементом.

15. Міжнародна юрисдикція, визнання та виконання іноземних судових і арбітражних рішень.

16. Колізійне регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом.

17. Міжнародно-правові механізми захисту прав дітей у транскордонних сімейних відносинах.

18. Правове регулювання міжнародних трудових відносин та захист трудових прав працівників-мігрантів.

19. Особливості колізійного регулювання спадкових відносин з іноземним елементом.

20. Становлення та розвиток універсальних міжнародних стандартів захисту прав людини.

21. Загальна декларація прав людини та міжнародні пакти про права людини: зміст і значення.

22. Організація Об'єднаних Націй у системі міжнародного захисту прав людини.

23. Рада ООН з прав людини та механізм Універсального періодичного огляду.

24. Договірні органи ООН у сфері захисту прав людини: повноваження та контрольні процедури.

25. Індивідуальні повідомлення до міжнародних договірних органів: умови прийнятності та порядок розгляду.

26. Європейська система захисту прав людини та роль Європейського суду з прав людини.

27. Міжамериканська та африканська системи захисту прав людини: особливості організації та функціонування.

28. Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини судами України.

29. Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: правові механізми та проблеми реалізації.

30. Імплементація міжнародних стандартів прав людини у правову систему України в умовах воєнного стану.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою, яка обирається з нижченаведеного переліку, або за індивідуальною темою, погодженою з викладачем.

1. Сучасні тенденції розвитку міжнародного приватного права в умовах глобалізації та європейської інтеграції.
2. Місце міжнародного приватного права у системі національного та міжнародного права.
3. Уніфікація та гармонізація норм міжнародного приватного права: сучасний стан і перспективи.
4. Колізійний метод правового регулювання: особливості та проблеми застосування.
5. Принцип найбільш тісного зв'язку у міжнародному приватному праві.
6. Застереження про публічний порядок як механізм обмеження застосування іноземного права.
7. Особистий закон фізичної особи: проблеми визначення та застосування.
8. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства у приватноправових відносинах в Україні.
9. Іноземні юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права.
10. Юрисдикційний імунітет іноземної держави: сучасні концепції та проблеми правозастосування.
11. Право власності у міжнародному приватному праві: колізійні проблеми регулювання.
12. Автономія волі сторін у міжнародних комерційних договорах: можливості та обмеження.
13. Міжнародна купівля-продаж товарів: особливості правового регулювання та вирішення спорів.
14. Міжнародний комерційний арбітраж як механізм вирішення транскордонних приватноправових спорів.
15. Визнання та виконання іноземних судових рішень в Україні: сучасні проблеми правозастосування.
16. Правове регулювання шлюбно-сімейних відносин з іноземним елементом.
17. Міжнародне викрадення дітей та правові механізми їх повернення.
18. Захист трудових прав працівників-мігрантів у міжнародному приватному праві.
19. Спадкування майна, розташованого на території кількох держав: колізійні проблеми.
20. Становлення міжнародної системи захисту прав людини та сучасні тенденції її розвитку.
21. Універсальні міжнародні стандарти прав людини та проблеми їх реалізації.
22. Організація Об'єднаних Націй у механізмі міжнародного захисту прав людини.
23. Універсальний періодичний огляд як механізм оцінювання виконання державами міжнародних зобов'язань у сфері прав людини.
24. Договірні органи ООН: проблеми ефективності міжнародного контролю за дотриманням прав людини.
25. Індивідуальні повідомлення до договірних органів ООН як засіб міжнародного захисту прав людини.
26. Європейський суд з прав людини: юрисдикція, умови прийнятності заяв та сучасні виклики діяльності.
27. Порівняльна характеристика європейської, міжамериканської та африканської систем захисту прав людини.
28. Практика Європейського суду з прав людини як джерело правових підходів у національному судочинстві України.
29. Виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні: проблеми та перспективи вдосконалення.

30. Міжнародні стандарти захисту прав людини в умовах воєнного стану: особливості реалізації та допустимі обмеження прав і свобод.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ (Денна/Заочна)

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в таблиці

№ теми	Назви розділів і тем	Всього балів	Форма заняття	
			семінарське заняття (у т.ч. самостійна робота)	практичне заняття (у т.ч. самостійна робота)
1	2	3	4	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА				
1	Сучасні концепції та система міжнародного приватного права. Колізійний метод правового регулювання	3/-	3/-	-
2	Проблеми правового статусу фізичних і юридичних осіб у сучасному міжнародному приватному праві. Держава як суб'єкт приватноправових відносин з іноземним елементом	6/15	3/15	3/-
РОЗДІЛ 2. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ ВІДНОСИН З ІНОЗЕМНИМ ЕЛЕМЕНТОМ				
3	Колізійні та матеріально-правові механізми регулювання майнових відносин у міжнародному приватному праві	6/-	3/-	3/-
4	Сучасні виклики регулювання сімейних, трудових та спадкових відносин з іноземним елементом	6/15	3/-	3/15
РОЗДІЛ 3. УНІВЕРСАЛЬНІ СТАНДАРТИ ТА МЕХАНІЗМИ МІЖНАРОДНОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ				
5	Універсальні міжнародно-правові механізми забезпечення та захисту прав людини	6/-	3/-	3/-
6	Контрольні механізми міжнародних договорів у сфері прав людини та проблеми їх ефективності	6/15	3/15	3/-
РОЗДІЛ 4. РЕГІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАВОВІ СИСТЕМИ				
7	Порівняльно-правовий аналіз регіональних систем захисту прав людини	6/-	3/-	3/-
8	Імплементація міжнародних стандартів прав людини у правову систему України	6/-	3/-	3/-
Разом		45		
Індивідуальна робота		15		
Екзамен		40		

Всього	100 балів

Робота на семінарських (практичних) заняттях оцінюється викладачем із розрахунку балів, зазначених у таблиці. Здобувач може виконати індивідуальну роботу за визначеною формою та тематикою.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється у вигляді екзамену, на якому можете отримати до 40 балів в залежності від повноти та обґрунтованості відповідей.

Якщо під час проходження курсу здобувач набрав 60 балів, він має право не складати екзамен вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	**A**	відмінно
82-89	**B**	добре
75-81	**C**	
64-74	**D**	задовільно
60-63	**E**	
35-59	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	**F**	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття, предмет та особливості міжнародного приватного права в сучасних умовах.
2. Сучасні концепції правової природи міжнародного приватного права та проблеми визначення його місця в системі права.
3. Методи правового регулювання приватноправових відносин з іноземним елементом.
4. Система міжнародного приватного права та особливості її структурної побудови.
5. Основні принципи міжнародного приватного права та особливості їх реалізації.
6. Система джерел міжнародного приватного права та проблеми їх співвідношення.
7. Міжнародні договори як джерело міжнародного приватного права та особливості їх застосування.
8. Національне законодавство України у сфері міжнародного приватного права.
9. Поняття, структура та види колізійних норм у міжнародному приватному праві.
10. Основні типи колізійних прив'язок та особливості їх застосування.
11. Проблеми кваліфікації юридичних понять у міжнародному приватному праві.
12. Зворотне відсилання та відсилання до права третьої держави: правова природа й особливості застосування.
13. Встановлення змісту та застосування іноземного права у національному правозастосуванні.
14. Застереження про публічний порядок та надімперативні норми як обмеження застосування іноземного права.
15. Уніфікація та гармонізація міжнародного приватного права: сучасні тенденції та перспективи розвитку.

16. Фізичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права та особливості їх правового статусу.

17. Особистий закон фізичної особи та проблеми його визначення.

18. Колізійне регулювання цивільної правоздатності та дієздатності фізичних осіб.

19. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства у приватноправових відносинах в Україні.

20. Особливості правового статусу осіб із множинним громадянством у міжнародному приватному праві.

21. Юридичні особи як суб'єкти міжнародного приватного права та критерії визначення їх особистого закону.

22. Правовий статус іноземних юридичних осіб та особливості здійснення ними діяльності в Україні.

23. Держава як учасник приватноправових відносин з іноземним елементом.

24. Юрисдикційний імунітет держави: поняття, види та сучасні концепції правового регулювання.

25. Проблеми обмеження державного імунітету та судового захисту прав учасників транскордонних приватноправових відносин.

26. Поняття та особливості майнових відносин з іноземним елементом.

27. Колізійне регулювання права власності та інших речових прав у міжнародному приватному праві.

28. Правовий режим рухомого та нерухомого майна у транскордонних приватноправових відносинах.

29. Міжнародні договірні зобов'язання: поняття, особливості та джерела правового регулювання.

30. Принцип автономії волі сторін у міжнародному приватному праві та межі його реалізації.

31. Визначення права, що застосовується до міжнародних договірних зобов'язань.

32. Міжнародна купівля-продаж товарів та особливості її матеріально-правового регулювання.

33. Колізійне регулювання недоговірних зобов'язань з іноземним елементом.

34. Міжнародна підсудність приватноправових спорів та проблеми визначення компетентної юрисдикції.

35. Визнання та виконання іноземних судових і арбітражних рішень в Україні.

36. Особливості колізійного регулювання сімейних відносин з іноземним елементом.

37. Правове регулювання укладення, визнання та припинення шлюбу з іноземним елементом.

38. Міжнародно-правові механізми захисту прав дітей у транскордонних сімейних відносинах.

39. Міжнародне викрадення дітей та правові механізми забезпечення їх повернення.

40. Колізійне регулювання трудових відносин з іноземним елементом.

41. Правовий статус працівників-мігрантів та міжнародні механізми захисту їхніх трудових прав.

42. Особливості визначення права, що застосовується до міжнародних трудових договорів.

43. Колізійне регулювання спадкових відносин з іноземним елементом.

44. Особливості спадкування рухомого та нерухомого майна, розташованого на території різних держав.

45. Проблеми визначення міжнародної юрисдикції у сімейних, трудових та спадкових спорах з іноземним елементом.

46. Поняття, принципи та система міжнародного захисту прав людини.

47. Становлення та основні етапи розвитку універсальної системи міжнародного захисту прав людини.

48. Міжнародні стандарти прав людини: поняття, класифікація та юридичне значення.

49. Загальна декларація прав людини 1948 року та її значення для розвитку міжнародного права прав людини.

50. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: зміст та механізми реалізації.

51. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права: основні положення та особливості виконання.

52. Організація Об'єднаних Націй у системі універсального захисту прав людини.

53. Повноваження Генеральної Асамблеї ООН у сфері забезпечення та захисту прав людини.

54. Рада ООН з прав людини: правовий статус, повноваження та основні напрями діяльності.

55. Універсальний періодичний огляд як механізм міжнародного контролю за дотриманням прав людини.

56. Спеціальні процедури Ради ООН з прав людини та особливості їх застосування.

57. Роль Управління Верховного комісара ООН з прав людини у забезпеченні міжнародних стандартів.

58. Міжнародно-правові гарантії захисту прав людини в умовах збройних конфліктів.

59. Допустимі обмеження прав людини та відступ від міжнародних зобов'язань в умовах надзвичайного стану.

60. Сучасні проблеми ефективності універсальних механізмів міжнародного захисту прав людини.

61. Поняття та система міжнародних договірних органів контролю за дотриманням прав людини.

62. Комітет ООН з прав людини: повноваження та контрольні процедури.

63. Комітет ООН проти катувань та механізми контролю за виконанням Конвенції проти катувань.

64. Комітет з ліквідації расової дискримінації та особливості здійснення міжнародного контролю.

65. Комітет з ліквідації дискримінації щодо жінок: правовий статус та механізми захисту прав.

66. Комітет з прав дитини та міжнародні механізми контролю за забезпеченням прав дітей.

67. Комітет з прав осіб з інвалідністю та особливості його контрольних повноважень.

68. Процедури подання та розгляду індивідуальних повідомлень міжнародними договірними органами.

69. Державна звітність як форма міжнародного контролю за виконанням зобов'язань у сфері прав людини.

70. Юридична природа висновків і рекомендацій міжнародних договірних органів та проблеми їх виконання.

71. Поняття, особливості та основні моделі регіональних систем захисту прав людини.

72. Європейська система захисту прав людини: становлення, структура та міжнародно-правові засади.

73. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод як основа європейського механізму захисту прав людини.

74. Європейський суд з прав людини: правовий статус, структура та юрисдикція.

75. Умови прийнятності індивідуальних заяв до Європейського суду з прав людини.

76. Порядок розгляду індивідуальних заяв Європейським судом з прав людини.

77. Принцип субсидіарності та доктрина свободи розсуду держави у практиці Європейського суду з прав людини.

78. Юридична природа рішень Європейського суду з прав людини та механізми контролю за їх виконанням.

79. Міжамериканська система захисту прав людини: структура, повноваження та особливості функціонування.

80. Африканська система захисту прав людини: нормативні засади та контрольні механізми.

81. Порівняльна характеристика європейської, міжамериканської та африканської систем захисту прав людини.

82. Поняття, форми та способи імплементації міжнародних стандартів прав людини у національне законодавство України.

83. Конституційно-правові засади застосування міжнародних договорів у сфері прав людини в Україні.

84. Співвідношення міжнародних зобов'язань України та національного законодавства у сфері захисту прав людини.

85. Застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод судами України.

86. Практика Європейського суду з прав людини та її вплив на національне судочинство України.

87. Правові та організаційні механізми виконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні.

88. Роль Конституційного Суду України та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в реалізації міжнародних стандартів.

89. Особливості забезпечення міжнародних стандартів прав людини в Україні в умовах воєнного стану.

90. Сучасні проблеми та перспективи вдосконалення національних механізмів імплементації міжнародних стандартів захисту прав людини.

ПРАВИЛА КУРСУ ТА ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні письмових робіт (принципи описані у Законі України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 року № 4742IX (https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text) та Кодексі академічної доброчесності Пенітенціарної академії України від 30 березня 2026 року №132/ОД (https://pau.edu.ua/higher-education-quality-assurance-sector/academic-integrity/). Списування під час підсумкового контролю, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх здобувачів вищої освіти очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна.

1. Вайцеховська О. Р., Руденко О. В. Міжнародне приватне право: загальна частина : навч.-метод. посіб. Харків : Право, 2023. 256 с.

2. Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : збірник тез науково-практичного круглого столу. Хмельницький, 2022. 202 с.

3. Збірник законодавства та практики Європейського суду : практ. посіб. для суддів / упоряд.: В. Я. Погребняк, О. О. Крестьянінов, Р. М. Аюпова та ін. Харків : Право, 2018. 398 с.

4. Зінченко проти України : рішення ЄСПЛ від 13 березня 2014 року (заява № 63763/11). URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_999

5. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції : міжнародний документ від 31 жовтня 2003 р. URL: https://treaties.un.org/pages/viewdetails.aspx?chapter=18&clang=_en&mtdsg_no=xviii-14&src=treaty

6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : міжнародний документ від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text

8. Корінець та інші проти України : рішення ЄСПЛ від 10 лип. 2025 р., заяви № 2599/16 та ін. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/974_061-25

9. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Верховенство права як метапринцип конституційного порядку: загально-правовий аспект та межі конституційної інтерпретації. *Нове українське право*, Випуск 1, 2026. С. 142-147.

10. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Вплив практики Європейського суду з прав людини на національне право: пропедевтичний аспект. *Прикарпатський юридичний вісник.* 2022. Випуск 4(45). С. 17-21.

11. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Справедливість у правничій діяльності в аспекті логіки та інновацій. *Науковий вісник публічного та приватного права: Збірник наукових праць.* Випуск 4. Київ. Науково-дослідний інститут публічного права, 2025.С. 3-8.

12. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Статус органів публічної влади в екстраординарних умовах: теоретико-правовий вимір. *Прикарпатський юридичний вісник.* Випуск 5 (58), 2024. С. 17-19.

13. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Транснаціоналізація конституціоналізму як об'єкт наукового пізнання. *Науковий вісник Сіверщини.* Серія: Право: науковий журнал / Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2023. № 3 (20). 1. С. 32-40.

14. Микієвич М.М. Міжнародно-правові аспекти співробітництва ЄС з третіми країнами. Л.: Львівський національний університет, 2001. 200 с.

15. Міжнародне приватне право : навч. посіб. / за ред. С. Г. Кузьменка. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 316 с.

16. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права : міжнародний документ ООН від 16.12.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

17. Мінімальні стандартні правила Організації Об'єднаних Націй щодо поводження з ув'язненими (Правила Нельсона Мандели) : резолюція Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 2015 р. № A/RES/70/175. URL: https://digitallibrary.un.org/record/816764

18. Пекарчук В.М., Петровська Ю.М., Попружна А.В. Антидискримінаційна політика як складова міжнародних стандартів захисту прав людини: концептуальний вимір. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право* : науковий журнал / Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2026. № 1 (27). С. 90-102.

19. Пекарчук В.М., Петровська Ю.М., Попружна А.В. Міжнародні антидискримінаційні стандарти в практиці ЄСПЛ: проблеми адаптації в Україні. ПАУ, 2026. № 2 (28). С. 231-243.

20. Перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України. Харків: Страйк, 2005. 432 с.

21. Права людини та правоохоронна діяльність в умовах воєнного стану : спеціальний випуск № 1 (138) // Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ. 2025. 236 с.

22. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text

23. Про Державну кримінально-виконавчу службу України : Закон України від 23.06.2005 № 2713-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2713-15

24. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17#Text

25. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text

26. Про Національну стратегію у сфері прав людини : Указ Президента України від 24.03.2021 № 119/2021. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/119/2021#Text

27. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23.12.1997 № 776/97-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-вр#Text

28. Справа «Буїд проти Бельгії» [Case of Bouyid v. Belgium] : рішення ЄСПЛ від 28 вересня 2015 р. (Заява № 23380/09). URL: https://share.google/Ipdz8cA508NHjMuz4.

29. Справа «Іглін проти України» : рішення Європейського суду з прав людини від 12 січ. 2012 р. (заява № 39908/05). *Законодавство України* : офіц. вебпортал / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_780#Text.

30. Справа «Муршич проти Хорватії» : рішення (Велика Палата) / Європейський суд з прав людини ; заява № 7334/13. Страсбург, 20 жовтня 2016. URL: https://share.google/nhXsBWUD9Xrqaecda.

31. Хартія основних прав Європейського Союзу: міжнародний документ від 01.12.2009. URL: https://ccl.org.ua/ru/posts/2021/11/hartiya-osnovnyh-prav-evropejskogo-soyuza/

Допоміжна.

1. Denysenko K.V., Tomkov N.O., Borko I.S. The human right to information: features of its protection under martial law and prospects for improvement. *Scientific Herald of Sivershchyna. Series: Law*. 2025. № 3(26). P. 93-103. DOI: 10.32755/sjlaw.2025.03.093

2. Petrovska Y., Popruzhna A., Dzhendzhero O., Miden E., Tomkov N., Barakhta V. E-learning and Software for Training Specialists in the Theory of Law via AI Integration. *BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience*. 2025. Vol. 16. №. 3. P. 129–139. DOI: 10.70594/brain/16.3/10

3. Бєлов Д.М., Бєлова М.В. Роль та місце інституту адвокатури в механізмі захисту прав і свобод людини і громадянина. *Аналітично-порівняльне правознавство.* 2022. № 6. С. 42-48.

4. Європейський кодекс поліцейської етики : Рекомендація Rec(2001)10 Комітету Міністрів Ради Європи від 19 вересня 2001 р. URL: https://www.coe.int/en/web/cooperation-in-police-and-deprivation-of-liberty/legal-instruments

5. Інформаційний довідник з прав людини / Пенітенціарна академія України; уклад.: К.В. Денисенко, А.С. Квітка, Д.В. Кисельов, Н.О. Томков. Чернігів : ПАУ, 2024. 42 с

6. Кучук А.М., Пекарчук В.М. Вплив практики Європейського суду з прав людини на національне право: пропедевтичний аспект. Прикарпатський юридичний вісник. 2022. Випуск 4(45). С. 17-21.

7. Пекарчук В.М., Петровська Ю.М., Попружна А.В._Історичний та аксіологічний підходи як елемент методології правознавства. *Науковий вісник Сіверщини. Серія: Право : науковий журнал* / Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2025. № 3 (26). С. 48-57.

8. Посібник із судової практики за статтею 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Право на ефективний засіб юридичного захисту : посібник Європейського суду з прав людини. Актуальна редакція. URL: https://ks.echr.coe.int/web/echr-ks/d/guide_art_13_ukr

9. Посібник із судової практики за статтею 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статтею 1 Протоколу № 12 до Конвенції: Заборона дискримінації : посібник Європейського суду з прав людини. Актуальна редакція. URL: https://ks.echr.coe.int/en/web/echr-ks/article-14

10. Посібник із судової практики за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Заборона катування : посібник Європейського суду з прав людини.

Актуальна редакція станом на 31 серпня 2025 р. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_3_eng

11. Посібник із судової практики за статтею 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Право на свободу та особисту недоторканність : посібник Європейського суду з прав людини. Актуальна редакція станом на 28 лютого 2026 р. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_5_eng

12. Посібник із судової практики за статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Право на справедливий суд (кримінально-правовий аспект) : посібник Європейського суду з прав людини. Актуальна редакція станом на 28 лютого 2026 р. URL: https://ks.echr.coe.int/documents/d/echr-ks/guide_art_6_criminal_eng-pdf

13. Посібник із судової практики за статтею 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Право на повагу до приватного і сімейного життя : посібник Європейського суду з прав людини. Актуальна редакція. URL: https://ks.echr.coe.int/web/echr-ks/d/guide_art_8_eng

14. Посібник із судової практики Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод: Права ув'язнених : посібник Європейського суду з прав людини. Актуальна редакція. URL: https://ks.echr.coe.int/en/web/echr-ks/prisoners-rights

15. Томков Н. О. «Шлюб за добу» як інструмент дерегуляції адміністративних процедур у сфері сімейного права. Наукові інновації та передові технології. 2026. № 3 (55). С. 3354–3368. DOI: https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-3(55)-3354-3368

16. Томков Н. О., Олефір Л. І., Євреїнова І. О. Міжнародно-правові засади захисту основоположних прав людини в умовах збройного конфлікту. *Форум права*. 2026. Т. 87. № 3. С. 286–298. DOI: 10.32631/fp.2026.3.26.

17. Чумак В.В. Прокурор як суб'єкт забезпечення прав людини в Україні. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ.* 2021. № 3 (94). С. 181-187

Інформаційні інтернет-ресурси:

1. HUDOC – база даних практики Європейського суду з прав людини. URL: https://hudoc.echr.coe.int/

2. HUDOC CPT – база даних Європейського комітету із запобігання катуванням. URL: https://hudoc.cpt.coe.int/

3. United Nations Human Rights Treaty Bodies. Інформаційний ресурс договірних органів ООН з прав людини. URL: https://www.ohchr.org/en/treaty-bodies

4. United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Офіційний ресурс ООН з питань запобігання злочинності, кримінального правосуддя, боротьби з корупцією та забезпечення прав людини у системі кримінального правосуддя. URL: https://www.unodc.org/

5. Агентство Європейського Союзу з основоположних прав (European Union Agency for Fundamental Rights, FRA). Інформаційний ресурс щодо стандартів та практики ЄС у сфері основоположних прав людини. URL: https://fra.europa.eu/

6. Безоплатна правнича допомога. Офіційний ресурс системи надання безоплатної правничої допомоги в Україні. URL: https://legalaid.gov.ua/

7. Верховний Суд. Офіційний сайт Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/

8. Європейський комітет з прав людини (Council of Europe – Human Rights Education for Legal Professionals, HELP). Освітній ресурс Ради Європи з курсами та навчальними матеріалами щодо ЄКПЛ, практики ЄСПЛ і прав людини для юристів та представників правоохоронної сфери. URL: https://www.coe.int/en/web/help

9. Європейський комітет із запобігання катуванням (CPT). Офіційний ресурс Комітету Ради Європи із запобігання катуванням та нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню. URL: https://www.coe.int/en/web/cpt

10. Європейський суд з прав людини (European Court of Human Rights). Офіційний сайт ЄСПЛ. URL: https://www.echr.coe.int/

11. Конституційний Суд України. Офіційний ресурс. URL: https://ccu.gov.ua/

12. Міністерство внутрішніх справ України. Офіційний інформаційний ресурс. URL: https://mvs.gov.ua/

13. Національна поліція України – Дотримання прав людини. Інформаційний розділ. URL: https://npu.gov.ua/diyalnist/dotrimannya-prav-lyudini/dotrymannia-prav-liudyny

14. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) – Бюро демократичних інститутів і прав людини (ODIHR). URL: https://www.osce.org/odihr

15. Організація Об'єднаних Націй – Digital Library. Електронна бібліотека ООН. URL: https://digitallibrary.un.org/

16. Офіс Генерального прокурора України. Офіційний інформаційний ресурс прокуратури України. URL: https://gp.gov.ua/

17. Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Офіційний ресурс національного правозахисного інституту. URL: https://ombudsman.gov.ua/

18. Рада Європи – Права людини та верховенство права. Інформаційний ресурс Ради Європи щодо європейських стандартів у сфері прав людини, демократії та верховенства права. URL: https://www.coe.int/en/web/human-rights-rule-of-law

19. Управління Верховного комісара ООН з прав людини (OHCHR). Офіційний ресурс ООН з питань захисту та дотримання прав людини, міжнародних стандартів і моніторингу прав людини. URL: https://www.ohchr.org/